

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Amanda Ahesson*
 Härad: *Bjäre* Adress: *Vejby & Vejby slätt*
 Socken: *Bankärra* Berättat av: *Densamma*
 Uppteckningsår: *1942* Född år *1883* i *Bankärra*

<i>Själbiografi (forts. fr. M. 8526.)</i>	
<i>Humma som kunde spå ö. bota sjukdomar</i>	<i>s. 1-3</i>
<i>Om gårdfarit-handlare</i>	<i>s. 4.</i>
<i>Kakchäring.</i>	<i>s. 5.</i>
<i>Spöken vid galgplats.</i>	<i>s. 6.</i>
<i>Färgjorda husdjur.</i>	<i>s. 7</i>
<i>Rörelse mot trollskott.</i>	<i>s. 8</i>
<i>Gamla tiders fiske i Vejby.</i>	<i>s. 10-11.</i>

ACC. N:R M. 8527:1.

Landskap: Skåne
Härad: Bjäre
Socken: Barkåkra
Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Amanda Okejan
Adress: Vejlög Vejlögslätt
Berättat av: Amanda Okejan
Född år 1893 i Barkåkra

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En spåguma.

I min barndom brukade mor ofta få besök av en gammal kvinna. Hennes namn var Cilla Granel. Hon kunde spå och bota sjukdomar. Gårts vär hade hon och liten och mager var hon. Många voro nog lite rädda för henne. Mor hade ju sina fyra pojkar på sjön, så när det gånge med breven, sånde hon bud efter Cilla, som kom och lade kort. Alltid talade hon om att brev var på väg hem till mor. Sitt oetande nämtade hon en svartkonstboken. Många människor botade hon och hennes medel sin bestod mest av örter. Boken hade hon fått efter en solidus klok gubbe.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 8527:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gillas hem låg nere vid den ödsliga stranden
i Stora Hult. Hällipån och dit var närmast
en halv mil. En kall och mörk vinterkväll
var hon på besök här hos mor. Hon samtlyckte
till mors förslag att stanna kvar över natten.
Och så skulle mor koka kaffe. Nu var det
så att det fanns en man som ofta gick på
besök hos Gilla. Eftersom kvällen var så
mörk och kall väntade hon honom ej.
Då nu mor kokat kaffe och de druckit
tog Gilla sin kapp och vände upp och ner.
Så tog hon upp den och studerade den nogga
närpå hon reste sig upp, svepte skålen om sig
fäskade av sode godnatt. Hon hade i
kaffesumpen sett mannen nalkas hennes
hem så han måste i väg. Mor frågade sedan
om det gick. Jo mannen stod vid hennes
dör där hon kom hem i den sena kvällen.

ACC. NR. M. 8527:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
* ARKIV

Cilla botade som sagt många sjukdomar.
Hon begärde aldrig men ville ändå ha betalt
godem som hade råd till det. Nu var när en rik
man var botat för bölder. När hon inte begärde
någon betalning så gav man ej heller något.
Men då blev Cilla arg. Hon skulle nog få
rämma på fler bölder sade hon. Mamma fick
äta bölder denna gång så man kunde verkligen
sitta eller ligga. Och när Cilla för andra gången
botade honom fick ordentligt betalt, något som
hon slapp att ångra. Han dog i slutet på åtti-
talet. När hon låg på sitt yttre bad hon
des närvarande att bränna upp kortleken
och att återställa svartkonstboken till
den förra ägarens orten.

Den kvinnan lever än i dag men om hon
har boken kvar vet jag ej. Då hon numera
är bosatt på annan ort.

ACC. NR. M. 8527:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om gårdfarihandlare

Ymnig tidiga barndom kom Går ofta en gammal man och hade lite småhandel med sig. Över accluban han en låda på ryggen, och fram hängde en säck. Han köpte upp lump, dock endast vita trasa, som han stoppade ner i säcken. I lådan fanns det nålar och trådullar, knappor och bånd. Det var en fröjd för oss som vi få betrakta innehållet, men det var ändå med en viss bärnan vi vågade gå nära. Det var nämligen så att mamman, Christiana Matti, hade en jernkå i stället för en nål. Det såg hemskt ut när man skulle öppna lådan med jernkå. Det sådes att man förlorat armen i Dansk-Tyska kriget. Han var nog en gammal knekt för barch var man. Hade man gjort sig besvär med att öppna lådan ville man också sälja något.

ACC. N.R. M. 8527:5.

En annan säljare var ködbräda
Hersti. Hon kom en gång i veckan med
en korg full med vetebullar. Hon bodde
i Eursap. Först gick hon till Engelholen
efter bullarna så tillbaka igen förbi brummet
och så ända när ut till Vejby. Det blev stor
glädje när Hersti kom och man hade en
träöring att köpa en bulle för vetebullar
det var ej vardagsmat. Folk fick sträva
hårt för några ören. Någon stor förtjänt
kunde där ju ej bli tal om och så den länge
vägen att gå.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om gammalt skrock.

Min farfar var böckerie till yrket. Istället
för järnband att sätta rent om cte laggträl använde
han träband. Det var en särskild sorts pile som
lämpade sig att klyva. En sådan sorts Träd
varte borta i byn Ranarp. Där hämtade min
farfar sina käppar. Utmed vägen på hedens
lägen gammal avrättningsplats, en galje. Vade
stade där. Varje gång farfar passerade förbi med
ett knippe käppar vilka han bar på ryggen så
skildes munten och käpparna stöddes ikring.

Om än han bundit dem mycket tätt ihop
så vid galjplatsen löstes de, det slog g: jel. Men
sedan han blivit rädd att binda de yttersta käpparna
i kors, blev det bättre.

Han kunde sedan i ped få bära hem käpparna
utan något missöde.

När husdjuren blev förgjorda
mor brukade berättla följande från hennes hem.
Då hade de många husdjur men otur hade de.
När en sugga fick grisar så dog de och varje kalv
som föddes så dog den. Då en grann kvinna kom
in i stallet och bara kastade en blick på djuren så
blev det ingen tvivel sedan. Men mor var far
till sist på råd. De eldade den stora bakugnen
varm, men istället för att sätta in bröd. Tog de
en nyfödd levande kalv och lade honom
på brödgrisslau liksom för att sätta in honom
i ugnen. Då i samma ögonblick ryktes röken
upp och grannkvinnan kom alldeles röd i hela
ansiktet instörtande och frågade vad det tänkte
göra med kalven. Då mor var upplyste henne
om orsaken och bar hon honom för all del oläcka
elden och bär ut kalven. Efter den dagen
fick djuren vara i fred.

Om rökelse mot trollskott.

Då jag var barn fick jag en gång kramp i ena benet så svårt, att det nästan vekte sig dubbelt.

Mor nämnde då en klok gumma. Hon sade att jag nog fått ett s.k. trollskott, och att jag fick väkas om jag skulle bli bra igen.

Frå stolar sattes fram och jag fick sätta mig så att jag satt lika mycket på båda och en öppning skulle lemnas fri emellan stolarna. Ett lakon hölldes över mig och stolarna. Sjungen fick tala därarna var låsta och fönstren mörkläggda.

Gumman hade sagt oss att ingen fick släppas in, för antagligen kom den som haft ont i sinnet och ville in. Så togs en del glöder från spisen och lades på en sopskuffel och där ovanpå hölldes rökelse vilket sedan placerades mellan stolarna under mig, så jag riktigt fick rökelsen in i kroppen. Jag höll på att kvävas. Ännu många

21
ACC. N:R. M. 8527:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

År efter tröskes jag mig kämmande krosska röken.
En tio minuter fick jag setta där. Under tiden
hände något egendomligt. En kvinna kom
nemligen springande över åkrarna och fram till
oss. Hon ropade högljutt att vi skulle öppna
för henne, men hon fick ju bliva utanför.
Hon måste till sist gå fram, då gick hon den rätta
vägen. Gumman som rökade mig sade att hon
nog väntat sig det besöket, det var ej första gången.
Jag rökades vid ett tillfälle därpå skulle jag sova
i lakanet och kl. fyra kunde jag gå obemindrat.
Då hade väl kraupen släppt men både mor och
den kloka gumman trodde att rökelsen verkade.
Blandad rökelse kunde tillås för några år sedan
köpas på Apotek underligt nog.
En annan kvinna kom på besök några dagar
efter men ej ett ord nämnde hon sitt tillägnade
besök. Det troddes att elden brände inom på den som vålat
något ont.

Minnen från gamla tidens fiskehamn i Gjöby.
För några år sedan byggde staden en stor fin hamn
när med plats för många båtar. Förin bonden
var när en liten oansenlig hamn, den kallades för
Hålsund en dest plats för ett par båtar och så för
några ekor. Båtarna hade fina namn en kette
Biet den andra kette Dickson. När fiskarna kom
itand med fångsten var det kvinnans göra
att få den såld. Fisken lades i korgar vilka
var sammanbundna och vängdes över axeln,
sådana korgar kallas här för kypor. Så var
det iväg med kvinnorna de nästan sprang i
kapp ofta barfota upp till bönderna för att
sälja fisk. Ofta byttes fisken bort mot mat-
varor. Bland desse fiskakvinnor var där flere
med underliga namn sådana som Srockan, Nordan,
Penetton, Marsan, Yenan och Gäsan.
Som väl är hörs ej sådana eknamn numera.

Som en särigen typ minns jag en fiskarhustru
När mannen och hennes svärsön voro ute
på fiske hade hon ingen ro på sig.

Hon grät och bad, viss om att någon
olycka hotade dem. Men när de då löpte
in i hamnen blev hon som förvandlad.

Då var hon modig, hon skrek och ordande
allting och männeningo tåga still. Nu är
hon borta så äro de gamla fiskarna och kvinnorna.

Den gamla kisen var försvunnet och istället
är när en stor fir fram där båtar och lustbåtar
ligga sidan om varandra. Det forna fiskelaget
har blivit en badort och fått namnet
Vejebystrand.

Jag tycker det var mera tirosamt
för li tiden då man kunde gå ner
och köpa ett tyg flundror för tjugo öre.